

Gelukzoekers

CHARLOTTE VANDERMEERSCH & MOKHALLAD RASEM / ARSENAAL & MALPERTUIS

Geen gelukt spel

Pieter T'Jonck
Gezien op 03 augustus 2023
De Grote Post, Oostende, in het kader van TAZ 2023

Geluk bestaat! In het spel, en misschien ook in het leven. Maar niet op het podium: daar is geluk een kwestie van hard werken en een sterk idee. Dan kan het nog mislukken, maar de kans is kleiner. Maar aan beide mangelt het in 'Gelukzoekers', een voorstelling van Charlotte Vandermeersch en Mokhallad Rasem. Het resultaat: een richtingloze voorstelling. Daar maak je niemand gelukkig mee.

05 AUGUSTUS 2023

'Toon eens hoe pijn eruit ziet' verzoekt Rasem Vandermeersch. Zij draait haar lichaam in vreemde bochten en trekt er een gekweld gezicht bij. 'Een beetje kleiner!' Vandermeersch verschrompelt. 'Een lange pijn nu!' Vandermeersch gaat op één been staan en strekt dan een beetje onzeker haar andere been in de ene, en een arm in de andere richting. Daarna is ze het spelletje beu. 'Toon zelf eens grote pijn', beveelt ze Rasem. Die doet niets. Hij kruist zijn armen en kijkt onbewogen voor zich uit. 'Waarom doe je niets?' vraagt Vandermeersch? 'Teveel pijn. Kan ik niet tonen' is het antwoord.

Vandermeersch en Rasem strooien dit soort 'vondsten' kwistig rond in hun gesprek over geluk, ongeluk en hoe je die bereikt of vermijdt. In deze scène suggereert Vandermeersch door haar clichébeelden dat we ons over ongeluk en pijn geen concrete voorstelling kunnen maken. Rasem van zijn kant geeft aan dat teveel pijn je ongevoelig maakt voor geluk én ongeluk. De scène overstijgt echter nauwelijks het niveau van de melige grap. De spelers werkten nauwelijks op hun lichaamstaal of hun zegging. Ze vertrouwen erop dat hun charisma 'het' wel zal doen.

Ze bedachten wel een kaderverhaal. Vandermeersch speelt Evelyne, een vrouw die al jaren probeert gelukkig te worden en van die zoektocht dan maar haar job gemaakt heeft. Ze geeft lezingen over hoe je gelukkig kan worden. Op het einde trakteert ze ons op zo'n lezing. Die bevestigt wat je al vreesde: haar lessen zijn een grabbelton van ideetjes als 'geluk is niet hebben wat je wil, maar willen wat je hebt'. Die slaan ongetwijfeld aan bij westerlingen die zo verwend zijn dat ze er ongelukkig van worden, maar opzienbarend of zelfs maar diepzinnig zijn ze allerminst.

Je moet je niet verbergen! Hun eigen advies trouwens.

Die Evelyne ontmoet de vreemde snuiter ‘Nergens’ die iets met haar wil (wat precies ontging me). Die vreemde snuiter is Rasem. Hij heeft het in zijn leven als Irakese balling ongetwijfeld veel zwaarder te verduren gehad dan Vandermeersch, en ik zou graag horen hoe hij daarmee omgaat, maar hier hoor je daar weinig over omdat hij vooral aangever is voor Vandermeersch. Af en toe wordt hij daardoor bijna een karikatuur van de mysterieuze oosterling, bijvoorbeeld als hij als ‘genezer’ optreedt in de tenenkrommende scène waarin Vandermeersch haar stem verliest.

Voortdurend vroeg ik me af welk punt deze twee spelers nu wilden maken met zo’n taferelen of met loze wijsheden als ‘Verberg je nergens’. Na anderhalf uur wist ik het nog niet. Dat zou op zich iets kunnen betekenen, zoals ‘Geluk valt niet onder woorden te brengen’ of ‘over geluk praten maakt ons radeloos’, weet ik veel. Maar die indruk gaf het niet, vooral niet omdat Vandermeersch in het laatste kwartier wel een lezing hield die volkomen ernstig bedoeld leek.

Een dag na de voorstelling hield een wat oudere vrouw me staande op straat. ‘Jij zag toch ook die voorstelling gisteren?’ vroeg ze me. ‘Wel, wat vond je ervan’. ‘Weinig’ gaf ik voorzichtig toe. Het maakte haar zichtbaar blij. ‘Dan ben ik niet de enige die dat denkt’.

‘Gelukzoekers’ had haar in verwarring gebracht, maar dan op de slechtst denkbare manier: ze had het gevoel gekregen dat de makers weinig te zeggen hadden over hun onderwerp. Zo jaag je mensen weg uit het theater. Misschien waren de makers ergens onderweg hun geloof in het stuk of hun onderwerp verloren? Dat is geen schande. Mislukken maakt deel uit van een scheppingsproces. Maar dat moet je niet maskeren met flauwe grappen. Je moet je niet verbergen! Hun eigen advies trouwens.